

Фитна қачон бошланган ва қаердан келади?

15:00 / 26 февраль 3185

هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ فِي دُحْ نَع
هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ رَمْعُ دُنْعُ أَنْ كَ : لَاق
عَمَّ سُمْ كُيَا : لَاقَفُ هُنَّع
هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ هَلْ لَّا لُوسَر
، نَتِ فُلَا رُكُ دِي مَلَّ سَوِ هِي لَع
، هَانُ عَمَّ سُمْ نَحْنُ : مُوقَ لَاقَف
نُونُ عَتُ مَكُّ لَعَل : لَاقَف

هَلْ هَآءِ فِي لُجْرٍ لَأَن تَفِ
كَلْتِ بَلْ أَقْ، لَجَّأُ: أَوْلَاقُ؟ هِرَاجٌ وَ
مُأَيِّصٌ لَأَوْءَالٌ صِلَا أُهُرَّفَكْتُ
عَمَّ سَمُكِيَّ أُنْكَلَوُ، هُءَقَدَّصَلْ أَوْ
لَاقُ؟ رِحْبُلَا جُومُ جُومَتِ يَتَّلَا
مُوقِلَا تَكْسَافُ: هُءَفِي دُح
هَلْ لَتَنَّا بَلْ أَقْ، أَنَا: تُتْلُقَفِ
لُوسَرُّتْ عَمَّ سَمُ: تُتْلُقُ؟ كُؤْبَا
هَيْلَعُ هَلْ لَأَيِّصٌ هَلْ لَأ
ضَرَعْتُ» : لُوقِي مَلَسَوُ
بُولُقُلَا يَلَعُ نَتِفُلَا
يَافُ أَدُوعُ أَدُوعُ رِي صَخَلَاكُ
هَي فَتِكُنْ أَهَبِرْشُ أِبْلَقُ

دَاعِي نَاكَ هَلْ عَلَ حَتُّفٌ هَنَّا
رَسُوكُي لَبَّ اَلْ تُتْلُقُ
لُجَرَ رَبِّ اَبْلَا لِكِلْ ذَنْنَا هُتْ تَدَحْ و
اَثِي دَحْ، تَوْمِي وَ اَلْتَقِي
هَ اَوْرٍ، طِي لْ اَغْ اَلْ اَبْ سِي ل
يِ ذِمْرَتِ لْ اَوْرٍ نَا خِي شِلْ ا

Хузайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Умар розияллоҳу анҳунинг олдида эдик. У: «Қай бирингиз Расулulloҳ алайҳиссаломнинг фитналар ҳақида гапирганларини эшитгансиз?» деди. Бир неча киши: «Биз эшитганмиз», дейишди. У: «Кишининг аҳли ва қўшниси билан боғлиқ фитнани айтяпсизлар шекилли?» деган эди, «Шундоқ», дейишди. «Унга намоз, рўза ва садақа каффорат бўлади. Аммо қай бирингиз денгиздек мавж урадиган фитна ҳақида эшитган?» деди. Қавм жим бўлиб қолган эди, «Мен», дедим. У: «Сенми? Отангга раҳмат!» деди. Мен шундай дедим: «Расулulloҳ алайҳиссаломнинг шундай деганларини эшитганман: **«Фитналар қалбга худди бўйранинг чўпидек кетма-кет келади. У қайси қалбга кирса, унга қора нуқта босилади. Қайси қалб уни инкор қилса, унга оқ нуқта босилади. Охир-оқибат булар икки хил қалбга айланади. Бири сафодек оппоқ бўлиб, токи осмонлару ер бор экан, унга фитна зарар етказмайди. Бири эса қора бўлиб, бир оз оқ аралашган бўлади. У тўнкарилган кўзага ўхшайди. Маъруфни билмайди, мункарни инкор қилмайди. Лекин ўзининг ҳавои нафсига нима тўғри келса, ўшани билади»**. Сўнгра унга «Сен билан унинг орасида ёпиқ эшик бор. У синдирилса керак», дедим. «Синдириладими, отанг ўлгур? Агар у очилса, ўрнига қайтмас экан-да», деди Умар. «Йўқ, синдирилади», дедим. Мен унга ўша эшик ўлдириладиган

ёки ўладиган бир киши эканлигини айтдим. Бу хато бўлиши мумкин бўлмаган гап эди».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ўша синдириладиган эшик – ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг ўзлари эди. У зот ўлдирилгач, гўё фитналарни тўсиб турган эшик синди. Умар розияллоҳу анҳудан кейин фитналар пайдо бўла бошлади. Ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳунинг даврларида эса фитна авж олиб, мусулмонлар бошига кўпгина мусибатлар тушди.

يَضْرُورٌ مَعْنَى دِيْعَسٍ نَع
أَسْلَجُ تَنْكَ: لَأَقُ هُنَّ هَلْ ل
هُنَّ يَضْرُورٌ هُنَّ يَبْأَعْم
يَبْنَلِ دِجْسَمِ يَفْ هُنَّ
مَلَسَ وَ هَيْلَعُ هَلْ لَى لَص
هُنَّ هُنَّ وَبَأَلْ لَأَقُ، نَأُورَمُ أَنْعَمَ وَ
قُودُصَمُ لَأَقُ دَأُصَلْ لَأَتُعَمَس
يَلَعُ يَتْمُ أَعْلَهَ «: لُوقِي
» شَيْرُقُ نَمِ هَمْلَغُ يَدِي
هَلْ لَأَعْلُ نَأُورَمُ لَأَقُ ف

وَبَأْ لَاقِفٌ ، مَلْغَمٌ هَيْلَعٌ
لَوْقَانَا تَيْشٌ وَوَلَّيْتُهُ
نَالُفٌ يَنْبَوِ نَالُفٌ يَنْبُ
يَحْيَى نَبُورٌ مَعَلَّاقٌ ، تَلَعَفَلٌ
يَلِي دَجْجَمٌ جُحْخُتُنُكَفٌ
أُكَلَمَ نِيحَانُورٌ يَنْبُ
أَنَامَلْغَمٌ هَارِ إِذِافٌ ، مَأْشَلَابٌ
ءَالُوهَ يَسَعٌ : أَنَلَلَّاقٌ أَثَادِحُ
تَنَّا : أَنَلُّقٌ ، مَهْنَمٌ أُونُوكَيُّ نَأُ
دَمْحُ أُونَاخِي شَلَاهَاورٌ . مَلْغَمٌ

Саъид ибн Амр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Абу Ҳурайра билан Набий алайҳиссаломнинг масжидларида ўтирган эдик. Марвон ҳам биз билан эди. Абу Ҳурайра: «Мен Содиқул-масдуқ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг **«Умматимнинг ҳалокати қурайшлик болаларнинг қўлида»**, деганларини эшитганман», деди. Марвон: «Ўша болаларга Аллоҳнинг лаънати бўлсин!» деди. Шунда Абу Ҳурайра: «Агар Бану Фулон, Бану Фулон дейишимни истасанг, айтаман», деди.

Амр ибн Яҳё айтади: «Ҳоқимият Бану Марвон қўлига ўтганида, Шомда турганида бобом билан чиқар эдим. Бобом уларнинг ёш йигитлар эканини кўриб, «Мана шулар ўшалар бўлса керак», дер эди. Шунда биз «Буни сиз биласиз-да», дер эдик».

Икки шайх ва Аҳмад ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ривоятга суянган баъзилар «Эҳтимол, умматнинг ҳалокатига сабаб бўлганлар Бану Марвон бўлса керак», дейдилар.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نُبَا نَع
هُلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا عَمَّ سُهُنَا
لَبُقَتْ سُمَّ وَهَوَّ مَلَّسَ وَهِيَ لَع
نَا إِلَا «لُوقِي قُرْشَمُ لَا
ثِيحُ نَمَّ أَنْ هَهُنَّ تِفَلَا
هَأُورَ . «نَا طِيَّ شَلَا نُرَقُ غُلُ طِي
يَذِمُّ رَّتَلَا وَنَا خِيَّ شَلَا

Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Мен Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг машриқ томонга қараб,
«**Огоҳ бўлинглар, фитна мана шу томонда, шайтоннинг шохи
чиқадиган тарафда**», деганларини эшитганман».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Уламоларимиз «шайтоннинг шохи» деган ибора ҳақида бир неча хил фикрлар айтганлар.

Довудий «Ҳақиқатан ҳам шайтоннинг иккита шохи бор», деган.

Ҳиравий эса «Унинг икки шохи – бошининг икки тарафидир», деган.

Баъзилар «Шайтоннинг шохидан мурод унинг қувватидир», деганлар.

Пайғамбар алайҳиссаломнинг машриққа ишора қилишларининг маъноси – ўша пайтда машриқ тарафда куфр аҳли яшаган.

هُلِّلَا يُّلِّصِي بِّن لَانَعُ هُنَعَو
مُّهِّلَا: لَاقَ مَلَسَوِ هِيَلَع
مُّهِّلَا، اَنَّمُأَشِي فِ اَنَلُ كِرَاب
، «اَنَنَمِي فِ اَنَلُ كِرَاب
يَفَوِ هِلَلَا لُوسَرَاي: اُولَاق
كِرَابٌ مُهِّلَا» : لَاقَ، اَنَدُجَن
كِرَابٌ مُهِّلَا، اَنَّمُأَشِي فِ اَنَل
اي: اُولَاقَ، «اَنَنَمِي فِ اَنَل
، اَنَدُجَن يَفَوِ هِلَلَا لُوسَرَا
: اَثَلَا يَفَلَاقُ هُنُظَافُ

نَتِفْلَاوُ لَزَالٌ لَكَ أَنْ هُ
نَرَقُ غُلَطِي أِهَبَو
يِرَاخُبْلَا هَاوَر . «نَاطِيَّ شِلَا
يِذِمَّرْتَلَاوُ

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Наждни ҳамми?» дейишган эди, яна **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули, Наждни ҳамми?» дейишган эди, менимча, учинчисида: **«У ерда зилзилалар, фитналар бўлади, у ердан шайтоннинг шохи чиқади»**, дедилар.

Бухорий ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Баъзи уламолар «Пайғамбар алайҳиссалом Нажд ҳаққиға дуо қилмаганларининг сабаби ўша вақтда у юртнинг аҳли кофир бўлганидир», дейдилар. Нажд Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ тарафдир.

هَلَلَا لُؤْسَرَجَرَحَ : لَأَقُ هُنَّ عَو
نَمَّ مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
سُأَرُ : لَأَقَفَ شَيْئًا عِ تَيْب
ثَيْحُ نَمَّ أَنْ هَهُ نَمَّ رَفُكُلَا

«نَاطِيَّ شِلْا نُرَقُّ غُلْطِي مَلْسُمٌ هَاوَر. قَرْشَمْلَا يَنْغِي»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Оишанинг уйидан чиқиб,
**«Куфрнинг боши мана бу ёқда, шайтоннинг шохи чиқадиган
тарафда»**, дедилар, яъни машриқда».

Муслим ривоят қилган.

Шарҳ: Дарҳақиқат, кейинчалик Пайғамбар алайҳиссаломнинг ушбу мўъжизалари ўз тасдиғини топди. Кўпгина фитналар айнан Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ бўлган тарафдан чиқди. Кейинчалик яъжуж-маъжужнинг ҳам, Дажжолнинг ҳам машриқдан чиқиши айтилган.

«Фитналар ва Қиёмат аломатлари» китобидан